ПРОЕКТ

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

ЮЛИЯН ПОПОВ – МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Относно: *Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., посл. измен. и доп. бр. 81 от 24.09.2024 г., в сила от 24.09.2024 г.)*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствен правилник на Министерския съвет и неговата администрация (УПМСНА), представям на Вашето внимание за разглеждане Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците.

I. Причини за приемането на акта

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците е изготвен с цел привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз, по-специално Регламент (ЕС) 2025/40 относно опаковките и отпадъците от опаковки. С посочения регламент се въвеждат задължения за държавите членки за постигане на високи нива на разделно събиране на опаковките за напитки, включително задължение за въвеждане на депозитни системи за пластмасови бутилки и метални съдове за напитки за еднократна употреба, освен в случаите, когато се постигне и докаже ниво на разделно събиране от най-малко 80% до 2026 г. Към настоящия момент в Република България не съществува нормативно уреден механизъм за въвеждане и функциониране на национална депозитна система за опаковки от напитки. Действащата нормативна рамка не съдържа разпоредби, които да регламентират обхвата на депозитните опаковки, правата и задълженията на участниците, условията за начисляване и възстановяване на депозит, както и функциите

на депозитен оператор. Съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки не осигуряват необходимите нива на събираемост, особено по отношение на пластмасовите бутилки и металните опаковки от напитки. Значителна част от тези отпадъци постъпват в смесения битов отпадък или попадат в околната среда, което води до загуба на ценни ресурси и до увеличаване на разходите за управление на отпадъците. Допълнително, липсата на пряк икономически стимул за крайните потребители, както и фрагментираното разпределение на отговорностите между участниците в системата, ограничават ефективността на съществуващия модел. В същото време липсва надежден механизъм за измерване и доказване на нивата на разделно събиране на конкретните потоци опаковки за напитки, което прави практически невъзможно доказването на изпълнение на изискванията за освобождаване от въвеждане на депозитна система. В резултат на изложеното е налице съществено несъответствие между действащата национална уредба и изискванията на правото на Европейския съюз, което налага въвеждането на нов нормативен механизъм. Допълнително, в рамките на правото на Европейския съюз са въведени изисквания за поетапно увеличаване на дела на рециклиран материал, влаган в производството на нови бутилки за напитки. Изпълнението на тези изисквания предполага осигуряване на достатъчни количества висококачествен рециклиран материал, подходящ за контакт с храни. Това от своя страна изисква събиране на чисти и еднородни материални потоци, каквито не могат да бъдат гарантирани в рамките на действащите системи за разделно събиране. В този контекст въвеждането на депозитна система представлява ключов механизъм както за постигане на целите за разделно събиране, така и за осигуряване на необходимата суровинна база за изпълнение на изискванията за влагане на рециклирано съдържание. С предложения законопроект се създава правна рамка за въвеждане на национална депозитна система за връщане на опаковки за напитки, управлявана от национален депозитен оператор, чрез която да се осигури постигане на изискваните нива на разделно събиране, повторна употреба и рециклиране.

II. Целите, които се поставят

С приемането на законопроекта се цели привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз, както и създаване на цялостна нормативна рамка за въвеждане и функциониране на национална депозитна система за опаковки за напитки. Чрез предложените изменения се цели постигане на високи нива на разделно събиране на тези опаковки, като едновременно с това се създават условия за събиране на чисти и еднородни материални потоци, необходими за висококачествено рециклиране. Съществена цел на законопроекта е и намаляване на отрицателното въздействие върху околната среда чрез ограничаване на количествата отпадъци от опаковки за напитки, които попадат в смесения битов отпадък или в околната среда. В този контекст се цели и повишаване на ефективността, прозрачността и проследимостта на системата за управление на отпадъците на национално ниво.

III. Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Финансирането на националната депозитна система се предвижда да се осъществява от задължените лица по прилагане на разширената отговорност на производителя, чрез такси, приходи от дейността на системата и непотърсени депозити.

С оглед на гореизложеното предложеният проект на акт не оказва въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена финансова обосновка съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от УПМСНА.

За предложения проект на акт не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания по бюджета на МОСВ.

IV. Очаквани резултати от прилагането на правилата на проекта

С приемането на законопроекта се очаква създаването на ефективна и проследима система за управление на опаковките от напитки на национално ниво. Предвижда се значително повишаване на нивата на разделно събиране, което ще допринесе за осигуряване на по-чисти и еднородни материални потоци, подходящи за висококачествено рециклиране. В резултат от въвеждането на депозитната система се очаква също намаляване на количествата отпадъци от опаковки за напитки, попадащи в околната среда и в потока на смесените битови отпадъци. Това от своя страна ще доведе до намаляване на разходите за общините, свързани с управлението на отпадъците и почистването на обществените пространства.

С прилагането на предложените мерки ще се осигури и изпълнение на изискванията на правото на Европейския съюз, в частност на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2025/40 относно опаковките и отпадъците от опаковки.

V. Съответствие на правилата на проекта с правото на ЕС

С настоящия проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците не се въвеждат разпоредби, изискващи транспониране на норми от правото на Европейския съюз. Следва да се има предвид, че Регламент (ЕС) 2025/40 относно опаковките и отпадъците от опаковки е пряко приложим акт на Европейския съюз, поради което с предложения законопроект не се транспонират негови разпоредби, а се създава необходимата национална правна рамка за осигуряване на неговото ефективно прилагане. С проекта на закон се уреждат условията и редът за въвеждане и функциониране на национална депозитна система за опаковки за напитки, с оглед изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от посочения регламент. По проекта на закон е изготвена частична предварителна оценка на въздействието в съответствие с чл. 20, ал. 2 от Закона за нормативните актове и чл. 35, ал. 1, т. 9 от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация. Оценката е съгласувана с Дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет в съответствие с чл. 30б във връзка с чл. 30г от УПМСНА. В съответствие с чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и чл. 85 от УПМСНА, проектът на закон, заедно с проекта на доклад и частичната оценка на въздействието към него, е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет, като на заинтересованите лица е предоставен 30-дневен срок за представяне на становища и предложения. В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове е публикувана справка за постъпилите предложения, заедно с обосновка за неприетите такива.

Проектът на закон е съгласуван по реда на чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, като получените становища, заедно със справка за тяхното отразяване, са приложени към настоящия доклад.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 4, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците.

ЮЛИЯН ПОПОВ

Министър на околната среда и водите